

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Resolutorium dubiorum circa celebrationem missarum occurrentium

Heynlin, Johannes

[Köln], 1493

Capitulum nonum de intentione ac ratione eorum que in missa dicuntur

[urn:nbn:de:bsz:31-306300](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-306300)

Octauum

Resoluit tria dubia que incidunt circa formā consecrationis vini

Arti. ij.

I Que sit sufficiens et debita forma consecrationis vini
Sol. Forma est ista. *Hic est enim calix sanguinis mei noui et eterni testamenti. miserere fidei. qui pro vobis et multis effunderetur in remissionem peccatorum.*

ij Utz oia verba p̄dicta sunt de substantia forme et necario p̄ferēda. **Dubium**

Sol. Sicut hec p̄iunctio enim nō est de suba forme consecrationis panis ita nō est de suba forme consecrationis vini. nō dz tñ sciēter omitti.

ijj Quid significet hec dictio calix in predicta forma.

Sol. Significat liquorem vel sanguinē in calice existentē. Accipit em̄ figurate cōtinens pro contento

Pro solutiōe alioz dubioz q̄ circa predictā formā occurrere p̄nt notā da sunt ea q̄ circa p̄cedentē articulū de forma consecrationis panis deā sunt Cōsimilia em̄ dubia circa hāc formā consecrationis vini occurrere possunt Et pariformes habent etiā solutiōnes

Capitulū nouum de intentione ac rōne eorum q̄ in missa dicuntur sex includens articulos

Premittit diuisionē rotius missę in partes suas principales

Lora missa diuidit in quinque partes. In p̄ma p̄mittitur preparatio ad **Arti. i.**

digne p̄ficiendū ea que agenda sunt. In sc̄da fit oblatio eoz q̄ p̄secrā da sunt. In t̄cia fit consecratio eoz q̄ oblata sunt. In q̄rta fit sumptio eoz q̄ consecrata sunt. In q̄nta redditur gr̄a actio p̄sumptioz p̄ceptione. **P**rima ps incipit ab introitu missę. et finit ante canonicū offerrozi. **S**c̄da incipit a cānico offerrozi. et finit ante p̄fationem. **T**ercia incipit a p̄fatione. et finit ante ordē d̄nicam. **Q**uarta incipit ab ordē d̄nica. et finit ante antiphonā post cō. **Q**uinta incipit ab antiphona q̄ vocatur post cōmunionē. et finit in p̄fatione rotius missę

Prima p̄tem subdiuidit. intentionēq̄ ac rationē singuloz que in ea dicū **Arti. ij.**

tur clare exponit. **P**rima ps subdiuidit in duas p̄riculas In p̄ma nempe preparatur affectus quadrupl̄. s. p̄ deuotionē. humilationē. rectā intentionē. et gr̄e p̄secutionē. **D**euotio em̄ excitat per laudis iubilū in introitu. **H**umiliatio declarat p̄ miserie gemitū in Kyrieleison. **R**ecta intentio explicatur p̄ celestis glorie concentū in *Gla in excelsis*. **S**tate p̄secutio postularur p̄ ordōnis suffragium in *Collecta*

In sc̄da vero p̄ricula preparatur intellectus dupl̄. **P**rimo dispositiue per doctrinā p̄phetaz et apostolorū in p̄phetia vel epla. p̄ vite. p̄fectū in graduāli. p̄ spiritale gaudiū in *Alleluya*. vel p̄ cordiale lucrū in tractu **S**c̄do p̄fecte per euāgelicā lectionē in euāgelio. p̄ catholice fidei p̄restationē. in *Symbolo*

Subdiuidit secundā partem cū declaratione intentionis atq̄ rōnis eoz que in ipsa dicuntur

Secunda pars in tres p̄riculas subdiuidit. In p̄ma nāq̄ p̄mittit **Arti. iij.**

offerentiū cum laude exultatio in canonicū offerrozi. In sc̄da exprimit

d iij

Capitulum

ipsa oblatio in his verbis Spiritu humilitatis. Suscipe sancta. In
 tercia petitur oblationis acceptatio in orōne secreta. Et quia exigit
 eleuationē mentis ad deum. ideo singulis p̄mittitur Dñs vobiscū. Lo
 co cuius cum orō secreta dicenda est. p̄dicitur Orate fratres etc.

Terciam partem subdividit. et explicat intentionē ac rōnem illorum que in
 ea dicuntur

Primo conclusio orōnis
 secreta expresse p̄nunciat
Secūdo. a sacerdote
 populus salutatur
Tercio. p̄ls ad ere
 ctionē mētis incitat
Quarto. ad grās agen
 das p̄ls exortatur
Primo p̄mittit
 p̄ excitatōez p̄ll
 ad deuotionē pre
 paratio. in qua
Primo. concludit
 p̄m̄ quod ad eius di
 uinitatē. dum p̄cinit euz angelis
Secūdo. quod ad ei⁹
 humanitatē. dum canitur cū p̄ueris
 B̄ndictus q̄ ve.

Tercia ps
 subdividit
 in p̄culas
 q̄bz. in q̄z

Oblatione que dicitur
 sacrificium
Primo ge
 nerat̄ pre
 mittit qd
 peratur q̄
 tum ad
Secūdo specialit̄ et exp̄sse p̄cludit quid p̄ oblatōez
 hostie impetrandū postulet. ibi Hanc igit̄.
Primo ge
 nerat̄ pre
 mittit qd
 peratur q̄
 tum ad
Secūdo specialit̄ et exp̄sse p̄cludit quid p̄ oblatōez
 hostie impetrandū postulet. ibi Hanc igit̄.

In quarta pagitur p̄secratio. vbi primo effectus p̄secrationis
 postulatur. ibi Quā obla. Secūdo. ipsa cōsecratio cōsummas
 tur q̄tum ad corpus xpi. ibi Qui pridie. et q̄tum ad sanguinē
 xpi. ibi Similit̄ modo Tercio rei cōsecrate p̄memoratio exp̄
 plicatur. ibi Unde et memo.

Primo acceptari
 sacramentū
Secūdo dari
 gratie donū
Doctus
Vitis
Primo p̄mittit
 titur quid
 peratur
 quo ad
Gloriā p̄
Secūdo petitiō finitur. et inducitur mediator p̄ que petita ob
 tineri sperant. cum p̄cluditur. p̄ xpm̄ dñm nostrū etc.
Tercio totus canon p̄cluditur. et oia circa p̄fectionē hui⁹ sa
 cramenti pacta in xpm̄ p̄ris filium reducunt. Et p̄mo ea que

In q̄nta
 exprimit̄
 virtutis
 cōsecrari
 sacramē
 ti postula
 tio. vbi

Primo acceptari
 sacramentū
Secūdo dari
 gratie donū
Doctus
Vitis
Primo p̄mittit
 titur quid
 peratur
 quo ad
Gloriā p̄
Secūdo petitiō finitur. et inducitur mediator p̄ que petita ob
 tineri sperant. cum p̄cluditur. p̄ xpm̄ dñm nostrū etc.
Tercio totus canon p̄cluditur. et oia circa p̄fectionē hui⁹ sa
 cramenti pacta in xpm̄ p̄ris filium reducunt. Et p̄mo ea que

Donum

sunt ex p̄sacramenti. ibi Per quē. Secūdo ex parte p̄sonarū
in sacramento operantiū. ibi Per ip̄m

Subdiuidens quartā partem cum expositione intentionis z rōnis singulorū que in ipsa dicuntur. Arti. v.

Oōis q̄ fit p̄	Oōnem cōez. s. dñi p̄mittit can. vbi	Exhortatio Presūptiois ibi excusatio	Orem⁹ Precep
		pontetur Celestis panis postulatio ibi Panē nostrū quo. zc.	

**Prīa pre
ponit ad
sumptōz
sacramenti
preparatio**

**Depeccationē sacerdotis priuata. ibi Li. n. q.
Vocis z cupiscentiā. que a sacerdote p̄lo op
tatur. ibi Pax dñi. z a p̄lo postulat. ibi Ag
nus dei. In missis tñ defunctorū vbi sacri
cium nō. p̄ pace p̄nti. s. p̄ futura requie offerit
tur. tunc pax nō postulat**

**Quarta
ps subdi
uiditur i
duas pri
eulas In**

**Specialis. q̄ fit per primā oōnem sacerdotis. vt cum
d̄r Dñe ihesu xpe fili dei viui zc. vel aliquā aliā oōnem
addit. Nam diuersi diuersas vel p̄ sua deuotiōe vel p̄
pro locoꝝ p̄suetudine addunt oōnes**

**Secunda subiungit sacramenti sumptio a sacerdote. qui post
priuata oōnem sacramentū sumit. ad quod debet esse disposit⁹
rus mō sup̄ius caplo. vi. arti. i. exposito. Etia ostendit sa
cramenti sumptio ab illis quibz per sacerdotē dispensatur**

**Comuniter etiā p̄sueuerunt celebrātes post sacramenti p̄ceptionē
quasdā priuatas oōnes dicere. p̄ gratiaz actione**

vt quidā dicunt	Corpus dñi n̄r ihesu xpi zc.	put eos deuo
	Quod ore sumpsimus zc.	tio vel cōsue
	Quasdā alias oōnes spēales	tudo puocat

**Quod discretionī vniuscuiusq̄ relinquitur. Verum tñ melius vide
tur vt nihil vocalit̄ exprimat̄ preter ea que in libro missali p̄tinentur
fm̄ q̄ dem̄ est sup̄ius caplo. vi. arti. ij. in resolutione. ij. dubij. ne p̄ h̄mōi
verba p̄misceant̄. disc̄r̄n̄uent̄. z interrumpant̄ ea que ex institutione
vel p̄suetudine ecclē dicēda z p̄ferenda sunt. Sz vt ibidē tactū est si
quis habeat affectū ad aliqua alia dicēda. dicat in corde p̄ cogitatio
nē z deuotā meditationē. Sic em̄ z talis p̄mixtio. interruptio. z dis
c̄ornatio vitabitur. z affectus desiderio suo nō frustrabitur**

**Quintā partem subdiuidit. intentionesq̄ ac rōnes eorum que in ea d̄
cuntur explanat. Arti. vi.**

**Quinta pars subdiuiditur in tres p̄eulas. In primā fit accepti tes
necitij z m̄enozario p̄ antipl̄onā post z̄munionē. que cum quadā leticia
canitur. In sc̄da red̄ dicitur p̄ p̄cepto beneficio gratiarū actio p̄ oōnem sa
cerdotis q̄ p̄plenda dicit In tercia p̄cluditur totius misse p̄summatio
D iij**

Capitulum

per hec verba Ite missa est Benedicamus dño. vel Requiescāt in pace. Ubi choruz vel minister grās agens rñder Deo grās. vel defuncris re quem oprans respōdet Amen. ad Requiescāt in pace.

¶ Capitulū decimū de rōez significatiōe eoz que in missa et circa eam aguntur cum breui epilogo ⁊ p̄clūsiōe totius operis duodecim p̄prehendens articulos

Arti. i.

¶ Enumerat ea que in missa ⁊ circa ipsam aguntur.

I	Loto manū
ii	Purificatio
iii	Altaris osculatio
iiii	Sacerdos' versio et p̄li p̄ eum salutatio
v	Gestus variatio
vi	Duplex p̄ cruces signatio
vii	Hostie fractio
viii	Partis hostie in calicem missio
ix	Osculi pacis traditio
x	Vini non p̄secrati sumptio

¶ In missa p̄cipue solēs ni ac circa eā decē gēs neralia p̄ncipaliter occurrunt pagenda

Arti. ii.

¶ P̄ponit rōem ⁊ significatiōē p̄m̄i p̄ncipalis quod circa missam ⁊ in ipsa occurrit pagendum.

- I
- ¶ Tractandū reuerēter ip̄m̄ sacramentū Preciosa em̄ tractare nō p̄sueuerūt homines. nisi manib' p̄us lotis Et n̄ inde cens eēt q̄ ad tam p̄ciosum ⁊ tā nobile sacramentū tractandū quis accederet manib' q̄ de facili inquinant illotis.
- ad
- ¶ Incitandū celebrantē ad deuotiōē et internā purificatiōē. quā intēdere d̄z Insinuādū q̄ p̄secratur' hostiā lachrymis p̄punctis lauare d̄z p̄us p̄sciam Significandū interioiē mūdificatiōē
- ¶ Unde sacer d̄y om̄is d̄t. q̄ extremitariū ablutio f̄cat ablutionem etiā a minimis peccatis. Nec namq̄ resp̄ntabat ablutio sacerdos tum in veteri testamento

¶ An oblationē vel p̄secratiōē ad ampliōē

I

¶ Reuerentiā sacris exhibendā cum iam offerri ⁊ p̄secrari debent. Deuotiōē ⁊ puritatem incitandū Amundationē a peccatis significandā

¶ Loto digitorū in missa fit

¶ Sacramēti reuerentiā. ne post tāti sacri p̄secrati digiti nō abluat' statim alia n̄ p̄secrata tāgant Periculi cautelā. vt si aliqd̄ de sp̄ib' sacramētali' adhererit digitis. p̄ ablutionē tollatur

¶ Iudicij retinentiā. f̄cat em̄ hec ablutio. vt sacerdos q̄ p̄ sacramēti p̄ceptiōē presumit eē mūdatus post celebratiōē mūdiciā resincat. ⁊ ne reciduerit